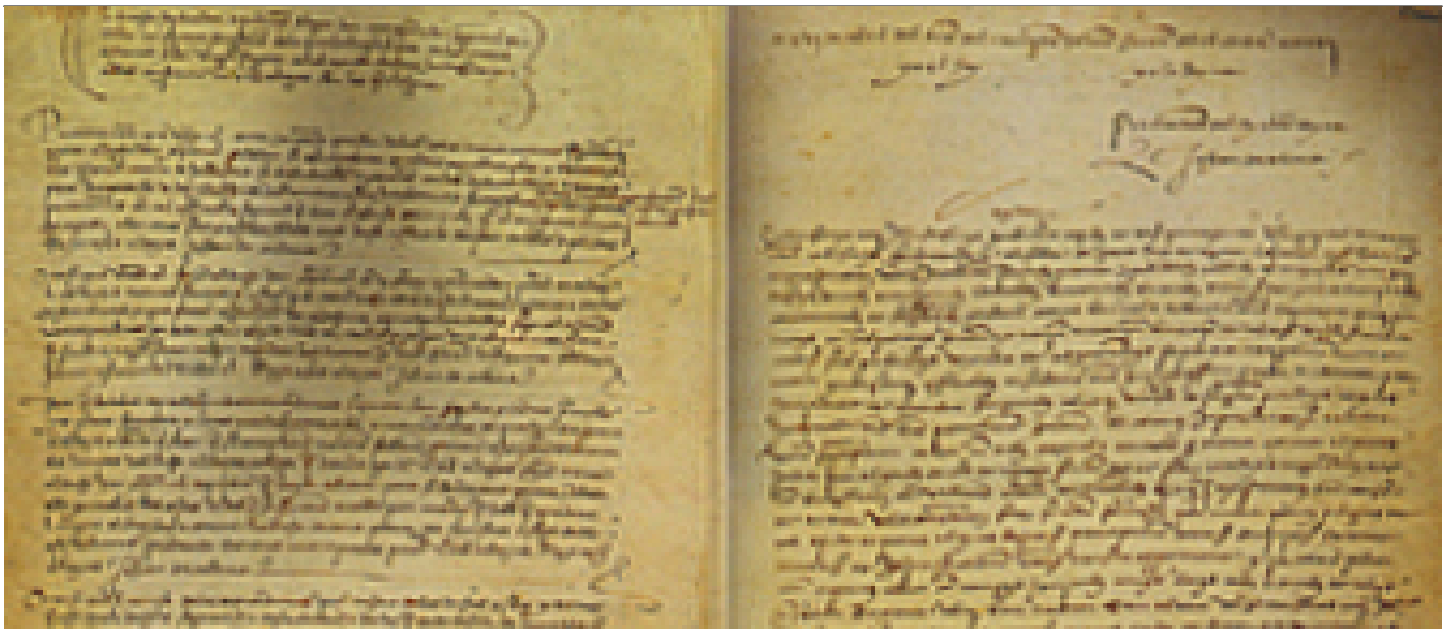

La importància de les capitulacions colombines

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 27-04-2011

La història oficial ens diu que les Capitulacions que van pactar els Reis i En Colom per anar a descobrir les terres del Nou Món, es van signar a la vila de Santa Fe, a Granada. Però, realment, va ser així? Què s'amaga darrera les Capitulacions ara que ja sabem que la Santa Fe granadina no era una vila, sinó un campament?

Si bé els Reis Catòlics eren reis de les corones de Castella i Aragó, això no vol dir que tot se signés a meitats iguals. Cada rei i corona tenia la seva cancelleria independent, la qual anotava o contractava el que corresponia a cada regne en concret. Per tant, si els reis eren a Granada i hom capitulava quelcom amb els reis catalans, ho tractava la cancelleria reial catalana i es guardava als arxius reials de Barcelona. Com que això és justament el que s'esdevingué amb les Capitulacions colombines, car En Joan de Coloma és qui les signa en nom dels reis, i aquest és secretari de l'Estat català i no pas castellà, i el contracte es guardarà, en còpia, a l'arxiu Reial de Barcelona (dit després del 1714 Arxiu Reial de Barcelona i General de la Corona d'Aragó; i després del 1939 Archivo de la Corona de Aragón), és que En Colom va tractar el viatge de descoberta amb la Cancelleria Reial Catalana, fos a Granada o no. Ara bé, si haguessin estat a Granada, els reis no haurien necessitat que les signés un funcionari de la seva cort en llur nom, perquè ells mateixos podien haver-les signat. Però com que ho fa En Coloma en el seu nom, i ells no les confirmen fins 13 dies després, és que els fets contractuals passen en un lloc que dista 13 dies de correu de Granada. Ara, però sabem que entre dotze i quinze dies és el que trigaven les cartes que els reis, des de Granada, enviaven als consellers de Barcelona per anar-los exposant els avatars de la guerra. Per tant, és quasi del tot segur que les Capitulacions es van signar a Catalunya, en una vila dita Santa Fe, que existeix a la Segarra. Mentre que el Santa Fe granadí no era una vila, sinó simplement un campament militar.
És molt possible, llavors, si En Joan de Coloma, ciutadà de la Nació catalana, signa en nom dels reis unes Capitulacions, a demanda d'un altre català, En Colom, i mercès a la intercessió d'un altre funcionari reial, Mossèn Joan Pere, de la noble nissaga empordanesa dels Pere, senyors del Castell de Pals, que el redactat dels capítols fos en català, perquè aquesta era la llengua dels qui intervingueren en el document i perquè llavors el català era també llengua

oficial de la cancelleria. Però l'original no s'ha conservat i això fa que, a més a més, tinguem una versió més reduïda del que s'hi va tractar.
La còpia més antiga de les Capitulacions actualment es conserva escrita en llengua castellana i es pot consultar a l'Arxiu Reial de Barcelona, dit pels feixistes i pels demòcrates Arxiu de la Corona d'Aragó.

Jordi Bilbeny